

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia IX (2011)

RECENZJE

**„Toruńskie Studia Bibliologiczne”, Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii
UMK w Toruniu, Toruń 2008, nr 1; 2009, nr 1–2; 2010 nr 1–2**

W 2008 r. Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu wyszedł z inicjatywą utworzenia nowego czasopisma poświęconego zagadnieniom szeroko pojętej bibliologii. Redakcja już w pierwszym numerze zadeklarowała, że „czasopismo ma służyć szerokim kręgom bibliologicznym i stanowić pewnego rodzaju platformę prezentacji własnych dokonań naukowych oraz forum wymiany doświadczeń i dyskusji”¹. W tym miejscu należy wspomnieć, że w Radzie Redakcyjnej nowego półrocznika znaleźli się prof. dr hab. Grażyna Gzella (przewodnicząca) oraz dr hab. Ewa Głowacka, prof. UMK, dr hab. Jacek Gzella, prof. UMK, dr hab. Iwona Imańska, prof. UMK, dr hab. Katarzyna Materska (UW), dr hab. Maria Próchnicka (UJ), prof. dr hab. Janusz Tondel, prof. dr hab. Bronisława Woźniczka-Paruzel oraz dr hab. Grażyna Wrona, prof. UP. Nadsyłany materiał zostaje zamieszczony w jednym z 4 stałych działów. Są to: *Artykuły; Problemy, badania, hipotezy; Recenzje, omówienia i przeglądy piśmiennictwa* oraz *Okolice bibliologii*. O usytuowaniu tekstów w poszczególnych działach decydują sami autorzy. Dla redakcji najważniejsza jest wartość merytoryczna nadsyłanych publikacji i ich zgodność z profilem czasopisma. Redakcja otwarta jest na współpracę ze wszystkimi chętnymi ośrodkami naukowymi.

W pierwszych pięciu numerach pisma zaprezentowano 81 różnorodnych tekstów autorstwa 60 osób. Byli to najczęściej przedstawiciele uczelni wyższych i bibliotek (naukowych, publicznych i pedagogicznych) z Torunia, Bydgoszczy, Gdańska, Krakowa, Katowic, Kielc, Poznania, Łodzi, Monachium, Warszawy, Zielonej Góry. Wśród autorów spotyka się nazwiska znanych i cenionych profesorów, jak również studentów, absolwentów czy doktorantów. Jest to świadome działanie Redakcji, która „nie zamyka nikomu drogi do publikowania”².

Analiza treściowa pięciu pierwszych numerów dowodzi, że w centrum zainteresowania badaczy znajduje się tematyka współczesna. Największa grupa publikacji porusza różnorodne tematy związane z bibliotekami; sporo tekstów poświęcono

¹ Od Redakcji, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” [dalej TSB] 2008, nr 1, s. 7.

² „Toruńskie Studia Bibliologiczne” <http://www.tsb.umk.pl/index.html> [stan na 30.03.2011].

szeroko pojętej prasie oraz informacji. Zaledwie w 5 tekstach zajęto się tematyką historyczną.

Treść poszczególnych numerów zostanie omówiona w podziale na określone przez Redakcję działy.

Artykuły

Pierwszy numer periodyku z 2008 r. otwiera artykuł **Bernadetty Iwańskiej-Cieślik** pt. *XVIII-wieczne księgozbiory prałatów i kanoników włocławskich w zbiorach Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku*. W bibliotece wspomnianego w tytule Seminarium obecnie przechowywanych jest ponad 600 pozycji z księgozbioru kapitulnego. Autorka przedstawiła przyczyny gromadzenia księgozbiorów przez prałatów i kanoników wchodzących w skład kapituły katedralnej, omówiła poszczególne księgozbiory, podjęła również próbę zidentyfikowania właścicieli na podstawie zachowanych, pojedynczych, egzemplarzy książek. W wyniku przeprowadzonych badań ustaliła m.in., że „kanonicy zbierali przede wszystkim publikacje z zakresu szeroko rozumianej teologii, prawa i historii [...]. Niezbędne im były pozycje z teologii duszpasterskiej, homiletyki, prawa kanonicznego czy liturgiki”³. Czy byli oni jednak bibliofilami w prawdziwym tego słowa znaczeniu?

Temat czysto współczesny podjęła **Małgorzata Fedorowicz**, która za główny cel swojej pracy postawiła sobie „charakterystykę polskiej bibliografii narodowej bieżącej na tle cech i tendencji pojawiających się u jej europejskich odpowiedniczek”⁴. Do analizy porównawczej wykorzystwała bibliografie bieżące z 8 krajów: Czech, Francji, Litwy, Niemiec, Rosji, Słowacji, Szwecji, Wielkiej Brytanii. Wzięła pod uwagę zarówno kryterium doboru materiałów, liczbę serii wchodzących w skład bibliografii, rodzaj opisu, układ wersji drukowanych, postacie, w jakich się ukazują, jak i instytucje opracowujące i odpowiadające za ostateczny kształt serwisów bibliograficznych. Czy polska bibliografia bieżąca nie pozostaje w tyle za swoimi odpowiedniczkami europejskimi, czy wymaga wielu reorganizacji? Na te i inne pytania czytelnik znajdzie odpowiedź w tekście p. Fedorowicz.

W stronę prasy współczesnej podążył **Tomasz Kruszewski** w publikacji *Współczesna prasa mniejszości etnicznych w Polsce w przestrzeni społecznej – wybrane obszary*. Na terenie naszego kraju istnieje obecnie 13 społeczności, które uzyskały status mniejszości narodowych lub etnicznych. W latach 1989–2007 najaktywniejszą grupą okazała się mniejszość ukraińska, która wydała około 35 tytułów prasowych. Nieznacznie mniej, bo 33 tytułami poszczycić się mogła mniejszość niemiecka. Białorusini, z ilością 22 tytułów, uplasowali się na trzecim miejscu, mniejszość żydowska – na kolejnym (18 tytułów). Dość aktywni byli Tatarzy i Łemkowie – obie grupy wydawały po 9 tytułów. Litwini mieli do dyspozycji 7. Mniej aktywni byli Romowie z 5 tytułami, po 2 tytuły wydawali Ormianie, Słowacy i Czesi. Zaledwie po jednym wydawali Rosjanie i Karaimi. Autor w swoim tekście dokonał prezentacji najważniejszych tytułów poszczególnych mniejszości. W związku z trudnościami w nabyciu prasy mniejszości etnicznych na rynku pierwotnym, T. Kruszewskiego

³ B. Iwańska-Cieślik, *XVIII-wieczne księgozbiory prałatów i kanoników włocławskich w zbiorach Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku*, TSB 2008, nr 1, s. 23.

⁴ M. Fedorowicz, *Polska bibliografia narodowa bieżąca na tle tendencji europejskich – obserwacje z początku wieku*, TSB 2008, nr 1, s. 27.

zainteresowała także obecność wyżej wymienionej prasy w bibliografii bieżącej oraz wybranych bibliotekach.

Nagrody literackie stały się przedmiotem rozważań **Doroty Degen**⁵. To jedno z najważniejszych narzędzi promocji książki, stanowiące wyznacznik sukcesu piśmarnego i wydawniczego, zostało określone (za Łukaszem Gołębińskim) mianem „koni pociągowych” rynku wydawniczego. D. Degen pokusiła się o próbę dokonania typologii nagród literackich, omówiła najważniejsze z nich i przedstawiła ich główne funkcje (nie zapominając o związanych z nimi gratyfikacjach finansowych).

Autorka kolejnej publikacji, **Ewa J. Kurkowska**, podjęła się trudnej roli wyjaśnienia problemów terminologicznych związanych z wyrażeniem „information literacy”⁶. Termin ten jest stosowany w literaturze światowej w kontekście edukacji użytkowników informacji. Jest jednak niejednoznaczny, a w polskiej literaturze, ze względu na brak właściwego odpowiednika, rzadko stosowany.

Zamykającym dział *Artykuły* w numerze pierwszym „Toruńskich Studiów Bibliologicznych” był tekst **Natalii Pamuły-Cieślak** pt. *Wybrane wyszukiwarki zasobów naukowych w Internecie*. Przedmiotem rozważań autorki stały się narzędzia do wyszukiwania informacji o charakterze naukowym, takie jak: Scirus, Google Scholar i Google Books Search. Narzędzia te są dowodem na to, że „wyszukiwanie informacji naukowej w sieci stało się prężnie rozwijającym się trendem”⁷. Autorka słusznie zauważyła, że wymienione wyszukiwarki ułatwiają dostęp do „wysokojakościowych źródeł i opracowań, choćby przez wyposażenie interfejsu wyszukiwawczego w szeregi funkcji, których pozbawione są wyszukiwarki tradycyjne”⁸.

W numerze pierwszym z 2009 r. zaprezentowano pięć publikacji zakwalifikowanych do działu *Artykuły*. W pierwszej z nich **Jolanta Chwastyk-Kowalczyk** przedstawiła czytelnikowi *Recenzje polskich książek literackich na łamach londyńskiego „Dziennika Polskiego” w latach 1940–1943*. Na łamach tego emigracyjnego pisma, w latach 1940–1943 ukazało się 49 recenzji wydawniczych książek literackich, przede wszystkim: tomików poezji, powieści, zbiorów opowiadań. Recenzje te, zdaniem autorki, stanowiły „uzupełnienie publicystyki pisma, szczególnie w zakresie poruszanej problematyki historycznej, politycznej i wojskowej. Starły się też być rzetelną kroniką rejestrującą codzienne, wojenne tętno polskiej i obcej kultury, życia literackiego”⁹.

Kolejny artykuł poświęcony został rekonstrukcji okoliczności powstania oraz likwidacji pisma „Ruch” powołanego z inicjatywy studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1891 r.¹⁰ Ukazał się tylko jeden numer pisma, ponieważ zostało

⁵ D. Degen, *Nagrody literackie – „koni pociągowe” rynku książki?* TSB 2008, nr 1, s. 57–69.

⁶ E.J. Kurkowska, *Information literacy – problemy terminologiczne*, TSB 2008, nr 1, s. 71–81.

⁷ N. Pamuła-Cieślak, *Wybrane wyszukiwarki zasobów naukowych w Internecie*, TSB 2008, nr 1, s. 91.

⁸ Ibidem, s. 92.

⁹ J. Chwastyk-Kowalczyk, *Recenzje polskich książek literackich na łamach londyńskiego „Dziennika Polskiego” w latach 1940–1943*, TSB 2009, nr 1, s. 30.

¹⁰ M. Jazownik, *Przeciw radykalizmowi młodzieży akademickiej. O konfiskacie i likwidacji krakowskiego „Ruchu” (1891)*, TSB 2009, nr 1, s. 33–47.

ono objęte konfiskatą. Główny inicjator „Ruchu”, Artur Górski, znalazł się wraz z redaktorami „Ogniska”, pisma, do którego nawiązywał „Ruch”, na ławie oskarżonych w tzw. „procesie dziesięciu” (18 VI–5 VII 1891). **Maria Jazownik** uzasadniła potrzebę zajęcia się tym tematem pisząc: „Przybliżenie perypetii wydawniczych „Ruchu” pozwala wskazać niektóre przejawy procesu radykalizacji społeczno-politycznych poglądów krakowskiej młodzieży akademickiej w ostatnim dziesięcioleciu XIX w. Umożliwia także uzyskanie wglądu w mechanizmy cenzury i współpracujących z nią instytucji państwowych na terenie ówczesnej Galicji”¹¹.

W zbiorach Biblioteki Gdańskiej PAN odnaleźć możemy ślady księgozbiorów dawnych gdańszczan. Zbadania zachowanej w niewielkim fragmencie biblioteki kupca George’a Tönnigesa podjęła się **Urszula Szybowska**¹². Autorka wymieniła zachowane książki (6 pozycji w 30. woluminach) i wraz z towarzyszącymi im ekslibrisami poddała je drobiazgowej analizie.

O dokonanie próby charakterystyki działalności bibliotek i środowiska czytelniczego, na Podgórzu koło Torunia w latach 1920–1939 pokusiła się **Katarzyna Tomkowiak**¹³. Autorka zaprezentowała bibliotekę Bractwa Niepokalanego Poczęcia NMP Królowej Korony Polskiej, Bibliotekę parafii św. Piotra i Pawła, biblioteki katolickich stowarzyszeń młodzieżowych oraz pozostałe, działające w tym czasie (m.in. bibliotekę Towarzystwa Czytelni Ludowych czy bibliotekę Wydziału Powiatowego). K. Tomkowiak pozytywnie oceniła potencjał środowiska czytelniczego na Podgórzu w tym okresie.

W stronę książki elektronicznej skierował się **Przemysław Krysiński** w artykule *E-book – nowa forma przekazu treści w postaci cyfrowej*. Autor podjął próbę „omówienia nowych sposobów przekazu treści w postaci cyfrowej i usystematyzowania wiedzy na temat książek wydawanych w tej formie”¹⁴. Ukazał, w jaki sposób kształtowały się elektroniczne formy prezentacji tekstu. Wspomniał o pierwszych e-bookach, o pierwszej publikacji hipertekstowej, którą okazała się powieść Michaela Joyce’a (1987 r.), i kolejnych, od których rozpoczął się nowy etap w historii wydawnictw elektronicznych¹⁵. Zamieszczanie tekstów w tej formie wymaga tworzenia odpowiednich czytników służących do odczytu książek elektronicznych. Tym i innymi problemami, m.in. technologią e-papieru, formatami zapisu danych, zagadnieniami prawa autorskiego zajął się również w swoim tekście P. Krysiński.

Numer drugi z 2009 r. „Toruńskich Studiów Bibliologicznych” otworzył **Krzysztof Woźniakowski** artykułem *Katolicki Uniwersytet Powszechny (1940): placówka oświatowo-kulturalna i wydawnicza polskiej społeczności uchodźczej na Węgrzech okresu II wojny światowej*. Wymieniona placówka została powołana w celu stworzenia w obozach polskich uchodźców na Węgrzech kursów popularne-

¹¹ Ibidem, s. 33–34.

¹² U. Szybowska, *Fragment prywatnego księgozbioru gdańskiego kupca George’a Tönnigesa zachowany w zbiorach Biblioteki Gdańskiej PAN*, TSB 2009, nr 1, s. 49–56.

¹³ K. Tomkowiak, *Biblioteki na Podgórzu koło Torunia w latach 1920–1939*, TSB 2009, nr 1, s. 57–74.

¹⁴ P. Krysiński, *E-book – nowa forma przekazu treści w postaci cyfrowej*, TSB 2009, nr 1, s. 75.

¹⁵ Ibidem, s. 76–77.

go nauczania¹⁶. Autor zaprezentował różne formy jej działania: akademie religijno-patriotyczne, wykłady, odczyty i gawędy. Nie pominął działalności Wyższego Studium Społecznego KUP ani działalności wydawniczej, która obejmowała przede wszystkim powielanie tekstów wykładów i referatów, a w późniejszym okresie publikowanie periodyku „Materiały Świetlicowe. Katolicki Uniwersytet Powszechny”. Autor z uznaniem wypowiedział się o działalności KUP, który w ciągu kilku miesięcy swojego istnienia potrafił bardzo aktywnie pobudzić życie intelektualne na węgierskim wychodźstwie¹⁷.

Reklama książki na łamach „Rodziny Polskiej” (1920–1939) stała się przedmiotem rozważań **Eweliny Kristanovej**. „Rodzina Polska” była bogato ilustrowanym, katolickim czasopismem wydawanym w Warszawie. Ten miesięcznik społeczno-kulturalny i literacki zarazem, był kierowany głównie do inteligencji. W swoim artykule autorka omówiła zawartość periodyku pod kątem reklamy książki. Po przeanalizowaniu oferty wydawniczej i księgarskiej reklamowanej na łamach pisma stwierdziła m.in., że była ona dostosowana do profilu pisma. Redakcja przestrzegała zasady doboru odpowiedniej książki dla odbiorcy katolickiego miesięcznika, natomiast reklama była „przejrzysta i czytelna, a o jej atrakcyjności decydowało bogactwo oferowanych tytułów”¹⁸.

Agnieszka Górską w publikacji *Antoni Ojrzyński (1871–1967) – nieznaną aptekarz, taternik oraz bibliofil* przedstawiła biografię zasłużonego działacza społecznego i zamiłowanego bibliofila, który gromadził literaturę ukazującą „dorobek społeczeństwa polskiego w zakresie poznania i popularyzowania Tatr oraz Podhala na przestrzeni wieków”¹⁹. Na uwagę zasługują cenne dzieła dotyczące tej problematyki pochodzące z różnych okresów, począwszy od XVIII w., na latach 30. XX w. kończąc. Autorka podkreśliła znaczenie księgozbioru Ojrzyńskiego jako cennego źródła do badań historii i rozwoju Podhala oraz Tatr.

Kalendarze pomorskie ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, a raczej ich digitalizacja, stały się centrum zainteresowania **Magdaleny Gołoty-Majewskiej**. Z uwagi na to, że kalendarze są świetnym źródłem wiedzy o regionie oraz życiu społeczno-politycznym i religijnym, wielu badaczy zwróciło na nie uwagę. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu wyszła naprzeciw oczekiwaniom wszystkich zainteresowanych: w ramach projektu „Kalendarze pomorskie z XIX i pierwszej połowy XX wieku ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu – digitalizacja i udostępnianie on-line w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej” dokonano cyfrowej konwersji wielu kalendarzy z tego okresu i ich rozpowszechnienia w ramach regionalnej

¹⁶ K. Woźniakowski, *Katolicki Uniwersytet Powszechny (1940): placówka oświatowo-kulturalna i wydawnicza polskiej społeczności uchodźczej na Węgrzech okresu II wojny światowej*, TSB 2009, nr 2, s. 10.

¹⁷ Ibidem, s. 25.

¹⁸ E. Kristanova, *Reklama książki na łamach „Rodziny Polskiej” (1927–1939)*, TSB 2009, nr 2, s. 46–47.

¹⁹ A. Górską, *Antoni Ojrzyński (1871–1967) – nieznaną aptekarz, taternik oraz bibliofil*, TSB 2009, nr 2, s. 67.

biblioteki cyfrowej²⁰. Projekt nie został jeszcze ukończony, ale już zdigitalizowano i udostępniono on-line 16 tytułów kalendarzy.

Media relations jako forma komunikacji marketingowej biblioteki **Mai Wojciechowskiej** to kolejny tekst zamieszczony w dziale *Artykuły*. Odpowiednie wykorzystanie tego narzędzia marketingu oraz elementu *public relations*, niejednokrotnie jest gwarancją istnienia dobrego wizerunku biblioteki. Głównym celem podejmowanych w tym zakresie działań jest przedstawienie w mediach (w odpowiednim świetle) biblioteki oraz stworzenie jej dobrej opinii. Do najważniejszych mediów, z którymi może nawiązać współpracę biblioteka są zaliczane: telewizja, radio i prasa. Autorka w swoim artykule omówiła metody współpracy z mediami, monitoring mediów oraz wskaźniki oceny skuteczności mediów. W zakończeniu ukazała nie tylko zalety, ale także i wady takiej współpracy.

Numer pierwszy z 2010 r. zawiera cztery artykuły związane z problematyką bibliotek. W pierwszym z nich **Tomasz Kruszewski** zajął się *Szată ideologiczną biblioteki*. W swojej publikacji T. Kruszewski nawiązał do określeń Aleksandra Wallisa „szata informacyjna” oraz Floriana Zielińskiego „szata ideologiczna miasta”, które stały się inspiracją do rozważań nad szatą ideologiczną biblioteki. Do tejeż szaty, zdaniem Kruszewskiego, zaliczyć należy patronów bibliotek, zabudowę i jej przekształcenia, pomniki umieszczone obok lub w bibliotece czy symbole, poprzez które biblioteka może być postrzegana. Czy można się nie zgodzić z autorem, że już teraz, ze względu na integrację terytorialną „biblioteka może mieć znamiona szaty instytucji komercyjnej” i, co jest wysoce prawdopodobne, że „trend ten będzie się rozwijał”?²¹

Bibliotekarz w sieci stereotypów i uprzedzeń - o postawach wobec osób z niepełnosprawnością czytelnicką to tytuł artykułu **Bronisławy Woźniczki-Paruzel**. Celem autorki stało się zasygnalizowanie problemów, z którymi przyjdzie się zmierzyć bibliotekarzowi obsługującemu użytkowników z niepełnosprawnością czytelnicką. Termin ten oznacza najogólniej trwałą lub czasową niezdolność do korzystania z tradycyjnie wydawanych publikacji czarnodrukowych²². Niestety, wiele osób, w tym również bibliotekarzy, bazując na niepełnej wiedzy, nie ma właściwego podejścia do użytkowników borykających się z tym problemem. Rozpowszechnione stereotypy prowadzą czasem bibliotekarzy do protekcyjnalizmu, który wyraża się „w niedocenianiu możliwości osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności czytelnickich, a niekiedy – do nadmiernej opiekuńczości, która utrudnia ich rozwój i zdobywanie nowych kompetencji [...]. Niekiedy też przyczynia się do odrzucania ich [...]”²³. Dobry bibliotekarz powinien dogłębnie zaznajomić się z projektem „Ustawy o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnością” oraz „Kodeksem etyki bibliotekarza i pracownika informacji”, aby walczyć ze szkodliwymi stereotypami.

W Bibliotece Gdańskiej PAN zgromadzono wiele materiałów związanych z szeroko pojętym bibliotekoznawstwem. W jej zbiorach znalazła się również tzw.

²⁰ M. Gołota-Majewska, *Kalendarze pomorskie ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*, TSB 2009, nr 2, s. 70.

²¹ T. Kruszewski, *Szata ideologiczna biblioteki*, TSB 2010, nr 1, s. 22.

²² B. Woźniczka-Paruzel, *Bibliotekarz w sieci stereotypów i uprzedzeń – o postawach wobec osób z niepełnosprawnością czytelnicką*, TSB 2010, nr 1, s. 24.

²³ *Ibidem*, s. 34–35.

kolekcja „waszyngtońska”, zawierająca publikacje z lat 1901–1938. Ten fragment księgozbioru biblioteki, jak już sama nazwa mówi, pochodzący z Biblioteki Kongresu w Waszyngtonie, stał się przedmiotem rozważań **Urszuli Szybowskiej**²⁴. Wykaz wszystkich materiałów wchodzących w jego skład objął 78 jednostek katalogowych (łącznie 115 pozycji)²⁵. Zdaniem autorki, ich obecność wskazywała zarówno na politykę gromadzenia zbiorów prowadzoną w ówczesnej Bibliotece Gdańskiej, mającą na uwadze dopływ światowej literatury fachowej, jak i źródło wiedzy o tym, „co faktycznie gromadzono w samej Bibliotece Kongresu sto lat temu”²⁶.

Ostatnim w tym numerze jest tekst **Krystyny Koniecznej** przedstawiający *Proces automatyzacji w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu*. Autorka opisała przebieg tego procesu, poczynwszy od 1989 r. aż do 2008 r. Wtedy to biblioteka mogła poszczycić się posiadaniem 150 komputerów. W programie PROLIB M21 zarejestrowano wówczas 393 594 rekordów bibliograficznych na 835 913 jednostek bibliotecznych²⁷.

Do wzbogacenia zawartości **numeru drugiego z 2010 r.** przyczyniła się **Bernadetta Iwańska-Cieślak** artykułem *Prywatne księgozbiory członków kapituły katedralnej we Włocławku w XVII wieku*, będącym kontynuacją badań nad prywatnymi księgozbiorami duchowieństwa włocławskiego. Dlaczego akurat XVII wiek? Okazuje się, że tradycje zbierania księgozbiorów przez członków kapituły katedralnej sięgają XV wieku, jednak to w XVII w. odnotowano najliczniejszą grupę bibliofilów²⁸. Czy zachowane księgozbiory, zapisy inwentarzowe, zapisy testamentowe pozwalają określić wielkość zbiorów poszczególnych osób? Czy książki były nieodłącznym warsztatem pracy kanoników włocławskich? Jaka była zawartość treściowa księgozbiorów? Zainteresowani tą tematyką znajdą odpowiedzi w tekście autorki.

W latach 1989–2009 ukazało się 47 publikacji dla dzieci i młodzieży o Janie Pawle II. Zdaniem **Michała Rogoża**, który zajął się tym zagadnieniem²⁹, w biografii papieża znaleźć można „wiele różnorodnych aspektów czyniących ją atrakcyjnym tematem książek dla dzieci i młodzieży”. Aż 35 wydawnictw pokusiło się o wydanie takich pozycji, z czego 11 – więcej niż jednej³⁰. Autor, dokonując różnorodnych zestawień, uwzględnił chronologię i geograficznie wydawniczą, wydawców, autorów i formę przekazu opisywanych publikacji. Zwrócił również uwagę na specyfikę ujmowania treści.

W stronę prasy skierowała uwagę **Katarzyna Wodniak**, którą zainteresowały *Funkcje przekazów literackich i krytycznych w czasopismach kobiecych (na*

²⁴ U. Szybowska, *Publikacje Biblioteki Kongresu w Waszyngtonie w zbiorach Biblioteki Gdańskiej PAN*, TSB 2010, nr 1, s. 43–56.

²⁵ Ibidem, s. 45.

²⁶ Ibidem, s. 44.

²⁷ K. Konieczna, *Proces automatyzacji w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu*, TBS 2010, nr 1, s. 67.

²⁸ B. Iwańska-Cieślak, *Prywatne księgozbiory członków kapituły katedralnej we Włocławku w XVII wieku*, TBS 2010, nr 2, s. 12.

²⁹ M. Rogoż, *Książki dla dzieci i młodzieży o Janie Pawle II. Analiza polskiego rynku wydawniczego*, TBS 2010, nr 2, s. 31–51.

³⁰ Ibidem, s. 35.

przykładzie miesięcznika „Bluszc”, 2008). Ten stosunkowo nowy periodyk, który „oferuje sporą liczbę obszernych tekstów o tematyce literackiej i kulturalnej, jak i samą literaturę”, został pozbawiony typowych elementów poradniczo-rozrywkowych znanych z innych tytułów dla kobiet³¹. Do czołowych jego felietonistek należą: Joanna Chmielewska, Katarzyna Grochola, Małgorzata Kalicińska i Joanna Brodzik. Autorka publikacji, dzięki analizie pierwszych dwunastu numerów (październik 2008 – wrzesień 2009) porównała dwie główne części periodyku: literacką i krytyczną. Doszła m.in. do wniosku, że dzięki swojej kontrowersyjnej zawartości, „Bluszc” może stać się ważnym narzędziem upowszechniania czytelnictwa³².

Małgorzata Fedorowicz w swoim kolejnym artykule zamieszczonym na łamach „Toruńskich Studiów Bibliologicznych” zaprezentowała czytelnikom dwie nowe koncepcje, które pojawiły się w bibliotekarstwie amerykańskim w ostatnich latach, mające na celu wspomaganie bibliotek w ich przeobrażeniu³³. Metoda *design thinking* (myślenie projektowe), jest wykorzystywana do opracowania programów, usług i strategii bibliotecznych, a jedną z jej istotnych cech stała się koncentracja na człowieku, odbiorcy produktu lub usługi. Pojęcie *blended librarianship*, oznacza bibliotekarza akademickiego, „który łączy standardowe umiejętności biblioteczarskie z kompetencjami w zakresie technologii informacyjnych oraz projektowania i wdrażania metod i technik przydatnych w procesie dydaktycznym³⁴. Czy jednak obie metody przyjmą się na naszym rodzimym gruncie? Czy wniosą coś nowego do polskiego bibliotekarstwa akademickiego? Pytania pozostają otwarte.

Ostatnim w tym numerze jest artykuł **Ewy J. Kurkowskiej** pt. *Standardy i modele kształcenia umiejętności informacyjnych w szkolnictwie wyższym. Część 1: Modele i standardy o zasięgu międzynarodowym*. Umiejętności informacyjne są zaliczane do zestawu kompetencji, od których zależy uczestnictwo jednostki w życiu społecznym. Standardy i modele kształcenia tychże umiejętności mogą stanowić ramy dla tworzenia przez uczelnie odpowiednich strategii w tym zakresie. E.J. Kurkowska w swoim artykule zaprezentowała rozwiązania, m.in. Big6Skills, SCOUNL, ACRL, CAUL, ANZIIL, które są wykorzystywane w wielu państwach i mogą stanowić odpowiedź dla innych krajów.

Problemy, badania, hipotezy

Poddając analizie zawartość treściową pierwszych pięciu numerów „Toruńskich Studiów Bibliologicznych” należy stwierdzić, że bogato prezentowany był również dział *Problemy, badania, hipotezy*. W omawianym okresie (2008-2010) w tymże dziale zamieszczano od 4 do 7 różnorodnych publikacji, dotyczących przede wszystkim spraw bibliotek i szeroko rozumianej informacji naukowej. Często prezentowano też teksty związane z prasą.

W numerze pierwszym z 2008 r. Małgorzata Kowalska i Wanda A. Ciszewska zaprezentowały dorobek naukowy pracowników Instytutu Informacji Naukowej

³¹ K. Wodniak, *Funkcje przekazów literackich i krytycznych w czasopiśmie kobiecych (na przykładzie miesięcznika „Bluszc” 2008-)*, TBS 2010, nr 2, s. 53.

³² Ibidem, s. 67.

³³ M. Fedorowicz, *Design thinking i blended librarianship – nowe tendencje w bibliotekarstwie amerykańskim*, TSB 2010, nr 2, s. 72.

³⁴ Ibidem, s. 77.

i Bibliologii Uniwersytetu Mikołajka Kopernika w Toruniu³⁵. Efektem 32 lat działalności jednostki były 873 publikacje, z czego 97% w postaci tradycyjnej, drukowanej. Autorki szczegółowo opracowały zebrany materiał pod kątem ilościowym, wskazując przy tym m.in. na dynamikę przyrostu publikacji, formę i typ publikacji, język.

Od pracowników do studentów przeszła w swojej publikacji *Badanie tempa i techniki czytania studentów informacji naukowej i bibliotekoznawstwa* **Katarzyna Wodniak**. Autorka w latach 2007–2008 zbadała pod kątem tempa czytania i stopnia zrozumienia tekstu 120 studentów I i II roku. Wyniki badań, niestety, nie są zadowalające...

W stronę prasy skierowała swoją uwagę **Barbara Centek**, podejmując temat *Czasopisma naukowe Filii AWF w Białej Podlaskiej w latach 1973–2002*. W wymienionym w tytule okresie, Filia AWF w Białej Podlaskiej wydawała dwa czasopisma naukowe: „Zeszyt Naukowy”, przekształcony w „Zeszyt Naukowo-Metodyczny” oraz „Rocznik Naukowy”. Autorka szczegółowo przedstawiła oba pisma, zaczynając od cech formalnych, poprzez omówienie składu redakcji, na analizie treściowej pism kończąc.

Również kolejny autor, **Marcin Żynda**, swoje rozważania poświęcił prasie, a konkretnie jednemu tytułowi. W publikacji pt. *„Drukarz Pomorski” (1933–1939) jako narzędzie kształtowania świadomości i właściwych postaw drukarzy oraz wzmacniania ich związku zawodowego*, dokonał charakterystyki tegoż pisma. „Drukarz Pomorski” uznany został przez autora tekstu za ważne narzędzie komunikowania się Zarządu Związku ze swymi członkami³⁶. Przekazywał informacje, ale jego rolą było również kształtowanie świadomości i postaw czytelników.

Mariusz Jarocki swoim tekstem *Open Source w zarządzaniu informacją* udowodnił, że oprogramowanie użytkowe o otwartym kodzie źródłowym ma wiele zastosowań. Jest bardzo przydatne zarówno w gromadzeniu informacji, przetwarzaniu jej, zarządzaniu informacją osobistą, jak również udostępnianiu. Autor uznał je za jedno z „ciekawszych rozwiązań przydatnych w procesach zarządzania informacją”³⁷.

O „Ocenie jakości serwisów internetowych bibliotek akademickich na przykładzie Projektu Laboratorium Użyteczności” pokusił się **Paweł Marzec**. W Projekcie Laboratorium Użyteczności, którego celem była ocena użyteczności serwisu internetowego Biblioteki Uniwersyteckiej, wzięli udział studenci Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii UMK w Toruniu. Dzięki badaniom, poznano słabe i mocne strony analizowanego projektu WWW. Uzyskane wyniki potwierdziły konieczność tworzenia serwisów bibliotecznych o wysokiej jakości. Zdaniem autora, tego typu

³⁵ M. Kowalska, W.A. Ciszewska, *Dorobek naukowy pracowników Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii UMK za lata 1976–2007. Cz. 1. Analiza ilościowa*, TSB 2008, nr 1, s. 95–112.

³⁶ M. Żynda, *„Drukarz Pomorski” (1933–1939) jako narzędzie kształtowania świadomości i właściwych postaw drukarzy oraz wzmacniania ich związku zawodowego*, TBS 2008, nr 1, s. 149.

³⁷ M. Jarocki, *Open Skurce w zarządzaniu informacją*, TBS 2008, nr 1, s. 158.

badania mogą być bardzo pomocne przy analizie serwisów pod kątem wykrycia błędów, które mogą wpływać na satysfakcję użytkowników³⁸.

Przeglądu nowoczesnych technik wizualizacji dokonała **Veslava Osińska** w publikacji *Wizualizacja i mapowanie przestrzeni danych w bibliotekach cyfrowych*. Autorka starała się wykazać, że „nowoczesne techniki wizualizacji są skutecznie implementowane w interfejsach aplikacji służących zarówno do przeglądania, nawigacji, wyszukiwania dużych zbiorów [...], jak i zarządzani nimi”³⁹. Same strategie wizualizacyjne zostały omówione w odniesieniu do funkcjonowania ludzkiego układu percepcyjnego.

W numerze pierwszym z 2009 r. ukazała się druga część tekstu autorstwa **Małgorzaty Kowalskiej i Wandy A. Ciszewskiej** przedstawiająca dorobek naukowy pracowników Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu⁴⁰. W tej części autorki zajęły się analizą treściową zebranego materiału, który podzieliły na trzy okresy (tak, jak w I części), odpowiadające statusowi organizacyjnemu jednostki.

Prezentacją Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studiów (USOS) wykorzystywanego w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu zajęła się **Karolina Żernicka**⁴¹. USOS to, jak pisze autorka artykułu, kompleksowy system obejmujący wszystkie aspekty procesu dydaktycznego i toku studiów w szkole wyższej, rozwijany na polskich uczelniach od 2000 r.⁴² K. Żernicka opisała udział UMK w projekcie współtworzenia tego systemu, następnie przedstawiła platformę internetową USOSweb, szczególnie zajęła się modułem „Przedmioty”, nie pominęła jakości zasobów USOSweb UMK. Wyraziła również nadzieję, że aplikacje internetowe systemu USOS „dzięki stałemu doskonaleniu i rozbudowie staną się kompleksowym i uniwersalnym źródłem informacyjnym zarówno dla środowiska akademickiego, jak i szerokiego grona innych użytkowników Internetu”⁴³.

Ocena przydatności elementów Web 2.0 na stronach internetowych bibliotek akademickich w świetle badań ankietowych to efekt rozważań **Marty Wontorowskiej**. Jej głównym celem stała się próba przybliżenia i scharakteryzowania „Internetu drugiej generacji” oraz przedstawienia wyników badań ankietowych podejmujących ten temat⁴⁴. Autorka ukazała charakterystyczne cechy Web 2.0, podjęła się próby wyjaśnienia definicji „Biblioteka 2.0”, następnie zaprezentowała wyniki badań

³⁸ P. Marzec, *Ocena jakości serwisów internetowych bibliotek akademickich na przykładzie Projektu Laboratorium Użyteczności*, TBS 2008, nr 1, s. 164.

³⁹ V. Osińska, *Wizualizacja i mapowanie przestrzeni danych w bibliotekach cyfrowych*, TBS 2008, nr 1, s. 176.

⁴⁰ M. Kowalska, W.A. Ciszewska, *Dorobek naukowy pracowników Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii UMK za lata 1976–2007. Cz. 2. Analiza treściowa*, TBS 2009, nr 1, s. 91–107.

⁴¹ K. Żernicka, *Uniwersytecki System Obsługi Studiów (USOS) jako platforma prezentacji oferty dydaktycznej uczelni wyższej na przykładzie Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu*, TBS 2009, nr 1, s. 109–120.

⁴² Ibidem, s. 109.

⁴³ Ibidem, s. 119.

⁴⁴ M. Wontorowska, *Ocena przydatności elementów Web 2.0 na stronach internetowych bibliotek akademickich w świetle badań ankietowych*, TBS 2009, nr 1, s. 121.

ankietowych podejmujących temat występowania elementów Web 2.0 na stronach bibliotek.

W kręgu Internetu pozostał również **Dominik Mirosław Piotrowski**, którego uwagę zwróciły aplikacje bibliograficzne archiwizujące i organizujące źródła informacji, a szczególnie Zotero, bezpłatna aplikacja stworzona przez Centrum Historii i Nowych Mediów Uniwersytetu George'a Masona w Wirginii. Po ogólnych informacjach dotyczących aplikacji, autor artykułu zajął się jej budową, generowaniem kolekcji, zarządzaniem zasobami, przeszukiwaniem zasobów i tworzeniem bibliografii. Wykazał również zalety i wady tego narzędzia. Zdaniem Piotrowskiego, „Zotero wydaje się jedną z najciekawszych i najbardziej przyszłościowych, a przy tym bezpłatnych inicjatyw, jakie pojawiły się ostatnio w sieci”⁴⁵.

Dział *Problemy, badania, hipotezy w numerze drugim 2009 r.* otworzyła publikacja Mileny M. Śliwińskiej pt. *Seryjność i nieseryjność serii wydawniczych*. Biblioteki naukowe otrzymują liczne przykłady wydawnictw, z którymi mogą mieć problemy przy ich opracowaniu. Czy od razu wiadomo, że dane wydawnictwo jest serią, a inna propozycja wydawnicza nią nie jest? Autorka analizie poddała trzy różne serie wydawnicze. Były to: seria literacka „Klasyka mniej Znana” wydawnictwa Universitas, seria naukowa „Literatura i Kultura Popularna” Uniwersytetu Wrocławskiego oraz „Acta Universitatis Wratislaviensis”, również wydawane przez Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego. Do jakich wniosków doszła autorka? „Koncepcji wydawniczych jest tyle, ile wydawnictw. Strategii wydawania serii również. Jedne są wzorem swojej seryjności [...], wśród innych zaś seryjności trzeba się głęboko dopatrywać”⁴⁶.

Beata Antczak-Sabala poruszyła temat szkoleń bibliotecznych on-line⁴⁷. W zmieniającej się rzeczywistości, coraz bardziej popularne stają się e-learningowe formy kształcenia, które wykorzystują również bibliotekarze. Autorka artykułu przeprowadziła badania zwracające uwagę na inicjatorów bibliotecznych szkoleń on-line, charakterystykę osób zajmujących się szkoleniami, ich opinie na temat tej formy kształcenia. Podstawą badań stało się 31 ankiet wypełnionych przez 18 z 38 bibliotek, które informowały o prowadzeniu bibliotecznych szkoleń on-line.

Również **Aneta Ostrowska** pozostała w kręgu bibliotek. W artykule pt. *Usługi zdalne w polskich bibliotekach uniwersyteckich* podała przykłady usług oferowanych przez biblioteki uniwersyteckie, ukazała ich przydatność i możliwość rozbudowy. Czy usługi zdalne zastąpią w przyszłości lokalne (tradycyjne)? Czy tradycyjne biblioteki zamienią się w serwisy internetowe lub obiekty wirtualne? Na te pytania znajdziemy odpowiedzi w tekście A. Ostrowskiej.

Repozytorium DSpace względem zaleceń Web 2.0 to tytuł artykułu **Łukasza Jeszke**. Autor przedstawił założenia platformy, odniósł się do wytycznych Web 2.0, następnie omówił funkcjonalność DSpace i dokonał prezentacji źródeł w omawianej platformie. Chociaż narzędzie nie jest doskonałe, Ł. Jeszke zaryzykował stwierdzenie, że „jako system powinien się sprawdzić w większości wdrożeń, w tym

⁴⁵ D.M. Piotrowski, *Zotero – naukowe narzędzie nowej generacji*, TBS 2009, nr 1, s. 145.

⁴⁶ M.M. Śliwińska, *Seryjność i nieseryjność serii wydawniczych*, TBS 2009, nr 2, s. 106.

⁴⁷ B. Antczak-Sabala, *Twórcy szkoleń bibliotecznych on-line w polskich bibliotekach uczelnianych*, TBS 2009, nr 2, s. 109–121.

w ośrodkach naukowych, bibliotekach, muzeach i archiwach”⁴⁸. Czy rzeczywiście tak się stanie?

Interesujący nas dział w numerze **pierwszym z 2010 r.** rozpoczyna się publikacją z kręgu prasoznawstwa. **Matthias Lempart** w artykule *Zapomniane bądź nieznane tytuły prasowe z terenu Pomorza do 1918/1939 r.?* przedstawił niektóre wyniki badań związane z jego pracą *Zarys bibliograficzny prasy historycznych prowincji Prus Wschodnich i Zachodnich*. Autor przedstawił m.in. kryteria doboru materiałów do bibliografii, typy uwzględnionych czasopism, źródła wiedzy o czasopiśmie pomorskich. Intencją autora było m.in. „dostarczenie nowych impulsów do badań nad historią lokalną mniejszych ośrodków czytelniczo-wydawniczych na Pomorzu, szczególnie w obrębie województwa kujawsko-pomorskiego”⁴⁹.

Kalendarze, a zwłaszcza „Kalendarz Lubelski”, stały się przedmiotem rozważań **Małgorzaty Gorczyńskiej**⁵⁰. Autorka swój artykuł rozpoczęła od omówienia „Kalendarza Lubelskiego” z lat 1869–1924, będącego protoplastą wznowionego w 1957 r. kalendarza o tym samym tytule. Po zaprezentowaniu celów i zadań nowego kalendarza, M. Gorczyńska dokonała analizy poszczególnych roczników. „Kalendarz Lubelski”, ukazujący się przez 27 lat był „swego rodzaju kompendium wiedzy o regionie lubelskim, jego historii i teraźniejszości, faktach i zdarzeniach, ukazywanych zgodnie z wymogami socjalistycznej propagandy”⁵¹.

Rekonstrukcja zdarzeń, czyli początki niezależnego dziennikarstwa i prasy lokalnej w Wielkopolsce po roku 1989, na przykładzie „Tygodnika Kępińskiego” (część 1) **Krzysztofa Szymoniaka** poświęcony został wielkopolskiemu tygodnikowi o zasięgu powiatowym. Pismo ukazujące się od grudnia 1989 r. miało być – zdaniem redakcji – pierwszym niezależnym piśmie kępińskiego regionu⁵². Jakie były jego losy, czy spełniło swoje zadania i pokładane w nim nadzieje? Odpowiedź znajdziemy w uważnej lekturze tekstu K. Szymoniaka.

Ostatnim w numerze pierwszym był artykuł **Anny Marcol** pt. „*Kolano*” (1995–2001) – *czasopismo literacko-kulturalne z Berlina*. Polonia niemiecka przez kilka lat miała do dyspozycji periodyk wydawany przez Piotra Mordela i Leszka Oświęcimskiego „Kolano”. Celem twórców „Kolana” była pochwała „nieudacznosci” (redaktorzy pisma założyli „Związek Polskich Nieudaczników” w Berlinie)⁵³. Pismo miało być trybuną młodego pokolenia twórców emigracyjnych, a tematyka publikacji wiązała się głównie z życiem na emigracji. M. Marcol w swoim artykule opisała redakcję i autorów tekstów zamieszczanych na łamach periodyku, omówi-

⁴⁸ Ł. Jeszke, *Repozytorium Dspace względem zaleceń Web 2.0*, TBS 2009, nr 2, s. 146.

⁴⁹ M. Lempart, *Zapomniane bądź nieznane tytuły prasowe z terenu Pomorza do 1918/1939 r.?* TBS 2010, nr 1, s. 84.

⁵⁰ M. Gorczyńska, „Kalendarz Lubelski” z lat 1958–1985 (tak zwana druga edycja), TBS 2010, nr 1, s. 87–104.

⁵¹ Ibidem, s. 103.

⁵² K. Szymoniak, *Rekonstrukcja zdarzeń, czyli początki niezależnego dziennikarstwa i prasy lokalnej w Wielkopolsce po roku 1989, na przykładzie „Tygodnika Kępińskiego” (część 1)*, TBS 2010, nr 1, s. 110.

⁵³ A. Marcol, „Kolano” (1995–2001) – *czasopismo literacko-kulturalne z Berlina*, TBS 2010, nr 1, s. 125.

ła jego zawartość, zwróciła uwagę na stronę edytorsko-wydawniczą oraz kolportaż i popularyzację.

W drugim numerze z 2010 r., w dziale *Problemy, badania, hipotezy*, **Dorota Kamisińska** zamieściła pierwszą część artykułu pt. *Warszawski tygodnik „Wędrowiec” w latach 1863-1883*. Pismo, założone przez Józefa Ungra, w ciągu pierwszych 20. lat istnienia prezentowało artykuły z różnych dziedzin, nie tylko geograficzno-podróżniczych. Po tym czasie zmieniło profil z podróżniczo-geograficznego, na społeczno-kulturalny. Zdaniem autorki, „Wędrowiec” w pierwszych swoich latach istnienia wypełnił „lukę w piśmiennictwie krajowym z dziedziny geograficzno-podróżniczej”, przybliżał również swoim czytelnikom „najnowsze światowe osiągnięcia z innych nauk przyrodniczych oraz technicznych”⁵⁴.

W kręgu prasy pozostał również **Krzysztof Szymoniak**, zamieszczając drugą część swojego artykułu pt. *Rekonstrukcja zdarzeń, czyli początki niezależnego dziennikarstwa i prasy lokalnej w Wielkopolsce po roku 1989 na przykładzie „Tygodnika Kępińskiego*. W tej części autor dokonał analizy zawartości pierwszego rocznika, mając na celu „podkreślenie najważniejszych momentów w początkach historii tygodnika oraz wskazanie najciekawszych tekstów [...], które zdecydowały o linii programowej pisma i jego dalszych losach”⁵⁵, a następnie odniósł się do idei dziennikarstwa obywatelskiego.

Dokumenty życia społecznego są zbiorami, które stanowią spore wyzwanie dla bibliotek uczelni wyższych. Problem ten dostrzegła **Emilia Słomianowska-Kamińska**⁵⁶, która swoje rozważania oparła na rozwiązaniach Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie oraz spostrzeżeniach z odwiedzin w innych bibliotekach. Przedstawiła problemy wiążące się z właściwym zdefiniowaniem dokumentów życia społecznego, gromadzeniem, opracowaniem i przechowywaniem tej grupy materiałów.

Wpływ zmian w komunikacji piśmienniczej na organizację i zbiory biblioteki ekonomicznej (na przykładzie Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie) ukazała **Danuta Domalewska**. Wszelkie zmiany wpływające na pracę i organizację bibliotek są widoczne najszybciej w bibliotekach akademickich. Rozwój technologii i pojawienie się nowych nośników treści wpłynęły również na zmiany w BG Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie: „przekształceniu uległa organizacja pracy całej biblioteki, począwszy od gromadzenia i opracowania, do informacji, udostępniania i przechowywania zbiorów”⁵⁷. Autorka szczegółowo mówiła te przemiany, wspominała o przystąpieniu biblioteki do Konsorcjum Bibliotek Kierunków Ekonomicznych, opisała bazy tworzone przez pracowników biblioteki,

⁵⁴ D. Kamisińska, *Warszawski tygodnik „Wędrowiec” w latach 1863–1883 (część 1)*, TBS 2010, nr 2, s. 123.

⁵⁵ K. Szymoniak, *Rekonstrukcja zdarzeń, czyli początki niezależnego dziennikarstwa i prasy lokalnej w Wielkopolsce po roku 1989 na przykładzie „Tygodnika Kępińskiego” (część II)*, TBS 2010, nr 2, s. 125.

⁵⁶ E. Słomianowska-Kamińska, *Dokumenty życia społecznego w bibliotekach akademickich – niektóre dylematy*, TBS 2010, nr 2, s. 147–156.

⁵⁷ D. Domalewska, *Wpływ zmian w komunikacji piśmienniczej na organizację i zbiory biblioteki ekonomicznej (na przykładzie Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie)*, TBS 2010, nr 2, s. 161.

digitalizację zbiorów. Podkreśliła, że BG UEK staje się biblioteką hybrydową, łączącą elementy biblioteki elektronicznej z tradycyjną⁵⁸.

W ostatnim artykule **Anna Klugowska** omówiła zagadnienia związane z profilem gromadzenia Gabinetu Zbiorów Graficznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu oraz genezę, uwarunkowaniami i specyfiką zbioru ekslibrisów toruńskiej biblioteki⁵⁹. Wymieniony Gabinet pełni funkcję ośrodka dokumentacyjno-badawczego dla Wydziału Sztuk Pięknych UMK, dlatego część kolekcji została już bardzo szczegółowo opracowana⁶⁰. A. Klugowska w swojej publikacji zajęła się nieco mniej znanym ekslibrisem angielskim, a zwłaszcza pracą brytyjskiego artysty Erica Gilla, mistrza ekslibrisu drzeworytniczego.

Ten interesujący w swojej zawartości i różnorodności tekstów periodyk uzupełniają jeszcze publikacje w działach: *Recenzje, omówienia i przeglądy piśmiennictwa* oraz *Okolice bibliologii*. W pierwszym z nich w omawianych numerach zamieszczono 16 recenzji różnych książek, w kolejnym omówiono m.in. 11 konferencji. Tu pojawiały się również omówienia działalności kół studenckich, opisy kursów wyszukiwania informacji przez studentów, informacje na temat „Deklaracji Bolońskiej” i polskich doświadczeń z ostatnich dziesięciu lat w tym zakresie.

Miejmy nadzieję, że ta cenna inicjatywa wydawnicza toruńskiego ośrodka bibliologicznego nadal będzie się prężnie rozwijać. Jak dotąd, różnorodność zamieszczonych tekstów powoduje, że pismo jest interesujące nie tylko dla pracowników akademickich, ale staje się również forum wypowiedzi bibliotekarzy z różnych placówek. Powiązanie teorii z praktyką może sprawić, że po „Toruńskie Studia Bibliologiczne” sięgnie spora grupa osób zainteresowana bibliologią w szerokim tego słowa znaczeniu.

Wszyscy zainteresowani mogą również znaleźć informację o piśmie na stronie internetowej: <http://www.tsb.umk.pl/>

Urszula Lisowska-Kożuch

⁵⁸ Ibidem, s. 168.

⁵⁹ A. Klugowska, *Nie tylko Wilniana. Exlibris Erica Gilla (1882–1940) w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*, TBS 2010, nr 2, s. 169–178.

⁶⁰ Ibidem, s. 169.